

канферэнцыі, што праводзяцца пад патранажам актыўнага краязнаўцы Вячаслава Пятровіча. Таму невыпадкова, што герой адной песні з «Народнага альбома» мае прозвішча Рагойша. І гэта не толькі таму, што само прозвішча гучнае, незвычайнае, ягонае балтыйскае гучанне (а сам юбіляр падобны да рыжабародых вікінгаў ці скальдаў) ужо абыгрываў у жарце сам Кандрат Крапіва («я не горшы ад Рагойшы»), але і выключная даніна павагі да адметнай Асобы, якая сталася ўвасабленнем магутнага духоўнага патэнцыялу Ракава. У песні спяваецца пра дыхтоўна апранутага *настаўніка Рагойшу*, які вучыўся недзе ў Амстэрдаме (горад такі недзе ў Еўропе), а цяпер шчодро дзеліцца набытымі ведамі са сваімі вучнямі. Цудоўная метафара да вобразу шляхетнага, адукаванага, эlegantнага Настаўніка, якім усе ведаюць Вячаслава Пятровіча Рагойшу і жадаюць заставацца такім у высакароднай справе на ніве народнай асветы. Са святам Вас, дарагі Вячаслаў Пятровіч!

ВЯЧАСЛАЎ РАГОЙША – МЕМУАРЫСТ

Т. І. Шамякіна

Доктар філалагічных навук, прафесар.

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт,

вул. К. Марса, 31, 220030, г. Мінск, Беларусь, shamyakina@tut.by

Вячаслаў Пятровіч Рагойша – літаратар-універсал: тэарэтык літаратуры, паэт, перакладчык, эсэіст, выдатны педагог-філолаг, арганізатар вучэбнага і навуковага працэсаў ва ўніверсітэтах Беларусі. Сярод шматграннай навуковай, педагогічнай, літаратурна-творчай, арганізацыйнай дзейнасці Вячаслава Пятровіча немалое месца займае яго мемуарыстыка як асобны жанр творчасці.

У дадзенай рабоце ўвага скіравана на настаўніках прафесара Рагойшы – акадэміках і прафесарах, усіх тых, каму Вячаслаў Пятровіч лічыў сябе абавязаным.

Ключавыя словы: мемуарыстыка; жыццёвы лёс; В. П. Рагойша; А. В. Мальдзіс; М. В. Мушыньскі; М. Р. Ларчанка; І. Я. Навуменка; А. А. Лойка.

Вячаслаў Пятровіч Рагойша – літаратар-універсал: тэарэтык літаратуры, паэт, перакладчык, эсэіст, выдатны педагог-філолаг, арганізатар вучэбнага і навуковага працэсаў ва ўніверсітэтах Беларусі. Сярод шматграннай навуковай, педагогічнай, літаратурна-творчай, арганізацыйнай дзейнасці Вячаслава Пятровіча немалое месца займае яго мемуарыстыка як асобны жанр творчасці – ён стварыў не менш як сорак меморый пра выдатных дзеячаў беларускай, славянскай культур – менавіта тых, каго ведаў асабіста.

Уласна, і ва ўспамінах Рагойша застаецца даследчыкам-літаратуразнаўцам. Таму жанр яго меморый своеасаблівы: згадкі пра розныя выпадкі, сустрэчы са знакамітымі людзьмі перамяжаюцца іх асабовымі характарыстыкамі, а таксама аналізам творчасці. У дадзенай рабоце ўвага скіравана на настаўніках прафесара Рагойшы – акадэміках і прафесарах, усіх тых, каму Вячаслаў Пятровіч лічыў сябе абавязаным.

Асаблівае месца ў творчай біяграфіі В. П. Рагойшы займае знаёмства і сяброўства на ўсё жыццё з Адамам Восіпавічам Мальдзісам.

Пазнаёміўся Вячаслаў Пятровіч з Мальдзісам яшчэ ў свае школьныя гады. У 1957 г. Мальдзіс быў адказным сакратаром радашковічскай раённай газеты «Сцяг Ільіча», куды дзевяцікласнік Рагойша час ад часу дасылаў свае вершы. Некаторыя з іх друкаваліся, на некаторыя Адам Восіпавіч высылаў лісты-адказы. Ужо тут відаць клопат маладога журналіста Мальдзіса пра малодшую змену, проста чалавечую зацікаўленасць выхаваннем талентаў. Падчас асабістага знаёмства Мальдзіс парэкамендаваў Вячаславу паступаць на філалагічны факультэт, хоць школьнік рыхтаваў сябе на матэматычны. Але паслухаўся старэйшага таварыша і такім чынам вызначыў свой лёс. Адам Восіпавіч даў дарогу ў вялікае філалагічнае жыццё таленавітаму школьніку.

А пасля, калі Вячаслаў Пятровіч паспяхова адвучыўся ў БДУ і стаў кандыдатам навук, быў сумесны ўдзел ў розных літаратурных мерапрыемствах і работа ў

Нацыянальным навукова-асветным цэнтры імя Ф. Скарыны, які Мальдзіс арганізаваў у 1991 г. і працяглы час кіраваў, а Рагойша ў яго – намеснікам.

Цэнтр у многім трымаўся на навуковым і чалавечым аўтарытэце Мальдзіса, ды і Рагойшы таксама, які меў ужо дастатковую вядомасць у навуковых, пісьменніцкіх колах. Пры гэтым Вячаслаў Пятровіч заставаўся на палове стаўкі і ў БДУ – alma mater – без выкладання, без выхавання моладзі сябе не ўяўляў.

Работа ў Цэнтры дапамагла Рагойшы завязаць сувязі з суайчыннікамі і беларусазнаўцамі за межамі Беларусі. Гэтаму таксама спрыяў Адам Мальдзіс, які арганізаваў і ўзначаліў Міжнародную асацыяцыю беларусістаў. Адначасова ў Мальдзіса было звыш дзясятка розных грамадскіх нагузак – удзел у саветах, рэдакцыях, камітэтах. Гэту эстафету ад Мальдзіса падхапіў і Рагойша – прыходзіцца толькі здзіўляцца шматграннасці яго дзейнасці. Можна меркаваць, што Вячаслаў Пятровіч успрыняў ад старэйшага калегі і, так бы мовіць, формы яго дзейнасці. Ён піша: «... я заўсёды здзіўляўся, як гэта Адам Восіпавіч любую, нават самую цяжкую і сур’ёзную справу ўмеў рабіць лёгка, часам з усмешкай, з жартам» [1, с. 65]. Але такое ж здзіўленне выклікае і праца самога Рагойшы ў розных сферах дзейнасці.

Адам Восіпавіч даваў прыклады і карпатліваму, уважліваму вывучэнню літаратурных матэрыялаў у архівах – нямала работ Вячаслава Пятровіча створана на аснове архіўных доследаў. Але ўмеў Мальдзіс і адпачываць, разнявольіцца, любіў вывучаць розныя прыродныя ландшафты. Для Рагойшы асабліва важныя краязнаўчыя экскурсіі Мальдзіса па любой для Вячаслава Пятровіча радзіме – Ракаўшчыне. Нездарма Мальдзіс, на думку Рагойшы, стаў пачынальнікам жанру літаратурна-краязнаўчага нарыса. Можа, гэта пабудзіла і Рагойшу стварыць і шмат гадоў ажыццяўляць унікальны праект – выданне на свае сродкі газеты «Ракаўскі шлях» з яе культуралагічна-краязнаўчай тэматыкай.

Акрамя А. Мальдзіса, да яшчэ аднаго акадэміста з вялікай павагай і ўдзячнасцю ставіўся Вячаслаў Рагойша, – да Міхася Восіпавіча Мушынскага. Пасля заканчэння філфака БДУ, роднага і для Рагойшы, Мушынскі ўсё жыццё прапрацаваў ў Інстытуце літаратуры імя Янкі Купалы НАН Беларусі (сёння навуковая ўстанова называецца інакш, але сэнс яе той жа). Малады Рагойша быў першым рэцэнзентам кнігі Мушынскага «Творчая гісторыя паэм Я. Коласа “Новая зямля” і “Сымон-музыка”», якая стваралася на аснове кандыдацкай дысертацыі Міхася Восіпавіча («ЛіМ», 1965, 10 снежня). Праз шмат гадоў пасля першай рэцэнзіі Рагойша піша пра манаграфію: «Заснаваная на ўважлівым і паслядоўным разглядзе розных варыянтаў тэксту мастацкага твора, кніга, апрача ўсяго, з’явілася своеасаблівым навуковым дапаможнікам па тэксталогіі. Што, у сваю чаргу, праз некаторы час пасадзейнічала падрыхтоўцы ў БДУ маладых тэксталагаў і стварэнню ў Інстытуце літаратуры сектара (аддзела) выданняў і тэксталогіі, якім заканамерна ледзь не чвэрць стагоддзя (1979–2002) кіраваў Міхась Мушынскі. У вялікай, а часцей у найбольшай ступені дзякуючы яму мы маем сёння Поўныя зборы твораў Максіма Багдановіча ў 3-х тамах, Янкі Купалы ў 9 тамах (10 кнігах), Зборы твораў Янкі Купалы ў 7 тамах, Якуба Коласа ў 12, 14 і 20 тамах, Івана Мележа ў 10 тамах, Піліпа Пестрака ў 5 тамах, Змітрака Бядулі ў 5 тамах, Міхася Лынькова ў 10 тамах, Пётруся Броўкі ў 8 тамах, Максіма Гарэцкага ў 4 тамах, Міхася Зарэцкага ў 4 тамах» [2, с. 181–182].

З-за сваёй заўсёднай сціпласці Вячаслаў Пятровіч не сказаў, што падрыхтоўку тэксталагаў у магістратуры БДУ арганізаваў менавіта ён, Рагойша. Ён жа з калектывам сваіх калег па кафедры тэорыі літаратуры выдаў падручнік «Тэксталогія». Вельмі шкада, што магістратуру па гэтаму, надзвычай важнаму напрамку літаратуразнаўства, чыноўнікі ліквідавалі.

Што да Міхася Мушынскага, то яго практычна-тэксталагічная дзейнасць заўсёды была цесна звязана з навукова-даследчай. Ён стварыў «Летапіс жыцця і творчасці Якуба Коласа», а ў канцы жыцця, калі ўжо цяжка хварэў, падрыхтаваў «Летапіс жыцця і творчасці Івана Шамякіна», адначасова рыхтуючы Збор твораў гэтага пісьменніка ў 23 тамах.

Міхась Мушынскі і лепшы даследчык беларускай крытыкі і літаратуразнаўства. А гэта таксама прадмет увагі – навуковай і педагагічнай – Вячаслава Рагойшы. Вельмі падрабязна ў сваім артыкуле Рагойша разглядае значэнне кніг, манаграфій, тэксталагічнай, навуковай дзейнасці Мушынскага.

Асаблівая сфера дзейнасці Міхася Восіпавіча – клопат пра маладыя кадры навукоўцаў. У прыватнасці, будучы старшынёй Экспертнага савета № 7 ВАК Беларусі

(1994–1998) і членам гэтага савета (1998–2006), Мушынскі садзейнічаў зацвярджэнню соцэн кандыдацкіх і доктарскіх дысertaцый па філалогіі. Заўсёды ён надзвычай паважліва ставіўся да кожнага дысертанта, імкнуўся разабрацца ў яго пазіцыі, а пасля сачыў за яго дзейнасцю. Паказальна, што В. Рагойша ўспрыняў і працягваў традыцыі члена-карэспандэнта НАН М. Мушынскага ў тым самым Экспертным саваце ВАК, кіраваў ім два тэрміны запар (1998–2006), пакуль не пераняў ад захварэўшага прафесара А. Лойкі старшынства саветам па абароне доктарскіх дысertaцый пры БДУ. І кіруе гэтым саветам Вячаслаў Пятровіч да сёння. Кагосьці іншага ўявіць на гэтым месцы проста немагчыма. Характэрна, што ніхто з абароненых філолагаў не падвёў старшыню савета, «нягледзячы на невялікія “авансы”, якія мы некаторым з іх выдавалі» [2, с. 189].

Сапраўды, колькі сучасных вучоных, у тым ліку аўтар гэтага артыкула, абавязаны Міхасю Мушынскаму і Вячаславу Рагойшу! Яны ж – сувязныя паміж БДУ і НАН, а таксама такім своеасаблівым дзяржаўным органам, як ВАК, які стварыў незлічоную колькасць родных правілаў і нормаў. І як добра, што паверх нарматыўнай дакументацыі на працягу дзесяцігоддзяў вырашалі лёс навукоўцаў такіх мудрых, аб’ектыўных, празарлівых вучоных, як Міхась Мушынскі і Вячаслаў Рагойша...

Дзейнасць Вячаслава Пятровіча ўсё ж найперш звязана з філфакам БДУ. Ён вучыўся ў аспірантуры, потым працаваў на кафедры беларускай літаратуры, а ў 1994 г. узначаліў кафедру тэорыі літаратуры. Доўгі час кафедрай беларускай літаратуры кіраваў Міхась Рыгоравіч Ларчанка, які падрыхтаваў, выхаваў настаўнікаў нашых настаўнікаў.

У сваім артыкуле «След жывы і светлы» Вячаслаў Пятровіч асабліваю ўвагу звяртае на чалавечыя якасці Ларчанкі, піша: «Бацькоўская цеплыня і чалавечай светласць гарнулі да Міхася Рыгоравіча такіх жа добрых і светлых людзей» [3, с. 140]. І гэта праўда. Нездарма кафедра беларускай літаратуры, арганізаваная Ларчанкам, заўсёды славилася самымі чыстымі, прызнымі адносінамі паміж калегамі і асаблівым гуманістычным стаўленнем выкладчыкаў да студэнтаў і аспірантаў. Без перабольшання, гэта была самая талерантная кафедра на Беларусі. Асабліваю атмасферу стварыў менавіта Ларчанка, а мы ўсе, у тым ліку, бяспрэчна, Вячаслаў Пятровіч, імкнуліся яе падтрымліваць.

Міхась Ларчанка ў гісторыі нашага факультэта – асоба легендарная: ён аднавіў філфак падчас Вялікай Айчыннай вайны – на станцыі Сходня пад Масквой у 1942 г., а потым прывёз філолагаў у Мінск адразу пасля яго вызвалення ў 1944 г. Ён жа першы доктар навук ў пасляваенны час (1956).

Асабліваю ўвагу ў сваім артыкуле Рагойша засяродзіў на навуковай дзейнасці Ларчанкі, у прыватнасці, на яго працах па сувязях беларускай літаратуры з іншымі славянскімі літаратурамі. «У Міхася Ларчанкі як даследчыка і прапагандыста славянскай супольнасці можна павучыцца, у прыватнасці, паважліваму стаўленню да асобных фактаў літаратурнага працэсу, паўнаце і аб’ектыўнасці іх асвятлення. Дзеля навуковай ісціны даследчык гатовы быў ісці нават на рызыку, на жыццёвыя непрыемнасці. Прыгадаем: не хто іншы, як Міхась Ларчанка, першы ў беларускім літаратуразнаўстве заступіўся за некаторыя творы і асобных пісьменнікаў, якіх вульгарызатарская крытыка незаслужана ахайвала» [4, с. 142]. Вячаслаў Рагойша прыводзіць такія факты, аддаючы даніну сумленнасці – чалавечай і навуковай – Міхася Ларчанкі.

В. Рагойша працягваў традыцыі М. Ларчанкі і ў тэматыцы сваіх даследаў, бо і ён займаўся ўзаемасувязямі славянскіх літаратур, тэорыяй перакладу, але найперш блізкі ён да старэйшага калегі сваёй выключнай высакароднасцю, сумленнасцю ў адносінах з людзьмі і ў навуковых працах.

З Іванам Навуменкам Вячаслаў Рагойша пазнаёміўся спачатку завочна – як з пісьменнікам, а потым, як кожны студэнт-філолаг, на сустрэчы з выкладчыкамі факультэта, паступіўшы туды ў 1958 г. У той час Іван Якаўлевіч ужо абараніў кандыдацкую дысertaцыю, з’яўляўся старшым выкладчыкам на кафедры беларускай літаратуры і членам Саюза пісьменнікаў.

У расказе пра Навуменку Рагойша звяртае ўвагу на характэрны жэст Івана Якаўлевіча, якім ён запоўніў ўсім нам: «... адкінуў назад непакорны чуб, што лез на вочы» [4, с. 146].

Аднак не толькі партрэт прыводзіць даследчык, але і, як і ў іншых артыкулах, Рагойша ў рабоце пра Навуменку пералічае яго мастацкія і навуковыя творы, адзначаўшы – адносна мастацкіх – што яму больш падабаўся «ранні, лірычна-рамантычны Навуменка-апавядальнік» [4, с. 146].

У 1968 г. Іван Якаўлевіч бліскача абараніў доктарскую дысertaцыю па творчасці Янкі Купалы і Якуба Коласа і тры гады загадваў кафедрай беларускай літаратуры,

замяніўшы на гэтай пасадзе М. Ларчанку. А потым, у 1973 г., пайшоў з універсітэта, стаўшы акадэмікам. Аўтар дадзенага артыкула памятае, будучы аспіранткай Навуменкі, як доўга ён вагаўся, як цяжка было яму развітацца з факультэтам. Праўда, стаўшы ўрэшце акадэмікам і віцэ-прэзідэнтам Акадэміі навук, сувязей з універсітэтам Навуменка ніколі не губляў. Вячаслаў Пятровіч тады жыў з сям'ёй у тым жа, так званым «пісьменніцкім» доме па вуліцы К. Маркса, 36, што і Навуменка, і шчыра радаваўся ўсё новым і новым поспехам Івана Якаўлевіча ў мастацкай і навуковай творчасці, яго ўсё больш высокім пасадам і званням.

За доўгі час знаёмства Рагойшы з Навуменкам Вячаслаў Пятровіч бачыў акадэміка «ў розных іпастях, сітуацыях, розных настроях: сур'ёзным і ўсмешлівым, нават гарэзным, спакойным, разважлівым і раздражнёным, нават узрыўным, задумлівым і жартаўлівым...» [4, с. 149]. Успамінае Рагойша і смешныя эпізоды з практыкі Навуменкі-выкладчыка.

Не мог не адзначыць Рагойша сямейнікаў Івана Якаўлевіча – яго жонку Ядвігу Паўлаўну і дзяцей. Бацькі «дапамаглі кожнаму з іх стаць тым, кім яны хацелі: афтальмолагам вышэйшай кваліфікацыі, прафесарам-музыказнаўцам і – грунтоўным літаратуразнаўцам-філолагам. Апошні з дзяцей, сын, рос на нашых суседскіх вачах» [4, с. 151].

Вячаслаў Пятровіч нездарма нагадаў пра выдатна выхаваных дзяцей Навуменак – і ў гэтым плане, а не толькі ў навукова-педагагічным, Рагойша – паслядоўнік акадэміка, прычым у Рагойшы два сыны – філолагі, кандыдаты навук, а таксама нявестка.

Іван Навуменка з усімі яго рэгаліямі ўсё ж стаў даволі далёкім ад Рагойшы – у сэнсе асабістых кантактаў. А вось Алег Антонавіч Лойка заўсёды быў побач: старэйшы калега па кафедры беларускай літаратуры, кіраўнік універсітэцкага літаратурнага аб'яднання «Узлёт», загадчык кафедры беларускай літаратуры, дэкан філалагічнага факультэта. Шчырае сяброўства звязвала Лойку і Рагойшу, падмацаванае сумеснай працай над вучэбнымі дапаможнікамі, агульнымі ідэалагічнымі, эстэтычнымі поглядамі.

У артыкуле «Дрэва яго жыцця» Рагойша апавядае пра Лойку – настаўніка, калегу, сябра.

На трэцім курсе Вячаслаў трапіў у спецсемінар да Лойкі (выдатная была форма вучобы – семінары, нядаўна ліквідаваная), і з таго часу і да канца жыцця Алега Антонавіча, – ішоў з ім па жыццёвай дарозе разам.

Алег Антонавіч вызначаўся абсалютна неформальнымі адносінамі да справы, напрыклад, ён запрашаў сваіх семінарыстаў да сябе дадому, ездзіў разам з імі ў розныя падарожжы, нязменна быў сватам на студэнцкіх вяселлях, ствараючы на іх незабыўную атмасферу свята – з інтэлектуальным гумарам, вершамі, песнямі, каламбурамі. Вячаслаў Пятровіч адзначае: «Якія арыгінальныя тосты гучалі, якія песні спявалі!» [5, с. 164]. Быў Алег Антонавіч і на вяселлі Вячаслава Пятровіча з Таццянай Вячаславаўнай Кабржыцкай – пра гэта вяселле сам Рагойша апавядае ў асобным артыкуле, а таксама ў артыкулах пра А. Мальдзіса, У. Караткевіча.

Рагойша прыводзіць шматлікія эпізоды пра час, праведзены разам з Лойкам, цытуе і яго, Лойкавы, успаміны. Выбірае Рагойша тыя сітуацыі, якія сведчаць пра выключную дабрыню, зацікаўленасць у лёсе сваіх калег і вучняў Алег Лойка. Дастаткова ўспомніць, як шчодро дзяліўся Лойка са сваімі дактарантамі і аспірантамі, а іх у яго было за жыццё каля трыццаці.

Згаданымі ў дадзеным артыкуле імёнамі далёка не вычэрпваюцца меморыі пра ўсіх тых асоб, якім Рагойша лічыў сябе абавязаным як настаўнікаў. Уласна, настаўнікамі былі і бацькі, і сябры, і калегі, і такія значныя постаці, як Рыгор Шырма, Юліян Пшыркоў, Ніл Гілевіч і шмат хто іншы. Але мы адзначылі тых, чых непасрэдным паслядоўнікам – у розных аспектах – быў Рагойша.

Мемуарныя нататкі Рагойшы – своеасаблівая з'ява. Гэта і ўспаміны, і літаратурныя партрэты, і літаратуразнаўчыя артыкулы, дзе, хоць і лаканічна, але даецца вычарпальная характарыстыка мастацкай і навуковай дзейнасці згаданых асоб. Як заўсёды, Вячаслаў Пятровіч назвычай акуратны, скрупулёзны ў пералічэнні кніг сваіх настаўнікаў, прычым з датамі, – так, што можна звяртацца да яго меморыі і як да энцыклапедычных выданняў. Але галоўнае: жывы, непасрэдны аповед пра людзей, якіх добра ведаў, з якімі сябраваў, удзячнасць да якіх адчуваў усё жыццё.

1. Рагойша В. Шчыры голас Бацькаўшчыны. Пра Адама Мальдзіса / Рагойша, В. П. Прыгаршчы светлых згадак. Настаўнікі. Калегі. Сябры. / Вячаслаў Рагойша. Мінск : Изд.центр БГУ, 2022. С. 58–68.
2. «Каб вам хутчэй вакнулася!». Пра Міхася Мушынскага. / Рагойша, В. П. Прыгаршчы светлых згадак. Настаўнікі. Калегі. Сябры. / Вячаслаў Рагойша. Мінск : Изд.центр БГУ, 2022. С. 180–189.
3. Рагойша В. След жывы і светлы. Пра Міхася Ларчанку / Рагойша, В. П. Прыгаршчы светлых згадак. Настаўнікі. Калегі. Сябры. / Вячаслаў Рагойша. Мінск : Изд.центр БГУ, 2022. С. 140–144.
4. Рагойша В. Настаўнік настаўнікаў. Пра Івана Навуменку / Рагойша, В. П. Прыгаршчы светлых згадак. Настаўнікі. Калегі. Сябры. / Вячаслаў Рагойша. Мінск : Изд.центр БГУ, 2022. С. 144–152.
5. Рагойша В. Дрэва яго жыцця. Пра Алега Лойку / Рагойша, В. П. Прыгаршчы светлых згадак. Настаўнікі. Калегі. Сябры. / Вячаслаў Рагойша. Мінск : Изд.центр БГУ, 2022. С. 158–172.

СЛОВА ПРА СЯБРА

П. І. Рогач

Кандыдат геаграфічных навук, дацэнт

Артыкул прысвечаны выпадковай сустрэчы, знаёмству і сумеснаму навучанню ў аспірантуры БДУ імя У. І. Леніна аўтара артыкула і В. П. Рагойшы, іх пазнейшаму сяброўству сем'ямі. Паказана, як асабістае сяброўства дапамагала навуковаму, моўнаму і літаратурна-мастацкаму ўзаемаўзбагачэнню, выхаванню пачуццяў ўзаемапавагі, патрыятызму і талерантнасці.

Ключавыя словы: Пятро Рогач; Вячаслаў Рагойша; выпадковае знаёмства; аспірантура; інтэрнат; сяброўства; псіхалогія асабістых узаемаадносін.

«Без сяброўства ніякія зносіны
паміж людзьмі не маюць каштоўнасці»

Сакрат

У маладыя гады, як і ў пажылым узросце, дні бываюць розныя. Шмат сярод іх непрыкметна-шэрых, са звычайнымі клопатамі, бясколерных, беспадзейных, калі толькі і думаеш пра тое, каб гэты дзень хутчэй скончыўся.

Але бываюць і такія шчаслівыя дні, калі выпадковая сустрэча з незнаёмым чалавекам можа стаць падмуркам пажыццёвага шчырага сяброўства. Такі зайздросны выпадак напаткаў і мяне.

Добра памятаю той перадапошні верасеньскі дзень 1963 далёкага года, калі я зайшоў да загадчыка аспірантуры, каб узяць накіраванне для пражывання ў інтэрнаце. Там стаяў малады прыгожы светлавалосы хлопец, новаспечаны аспірант, якому адпаведная паперка падпісвалася. Ён пачакаў, пакуль мне выпісвалі накіраванне, і мы пайшлі на прыпынак трамвая, каб дабрацца да Паркавай магістралі, дом 34, дзе тады месціўся інтэрнат БДУ імя У. І. Леніна.

Па дарозе пазнаёміліся. Рагойша Вячаслаў, як і я, скончыў універсітэт у 1963 годзе, і тады лепшых студэнтаў, без адпрацоўкі неабходных 2-х гадоў стажу, накіроўвалі ў аспірантуру. Праўда, неабходна было здаваць уступныя экзамены, якія мы паспяхова прайшлі.

Пасялілі нас у адным пакоі, чаму я быў вельмі рады. Займаючыся на геаграфічным факультэце я цікавіўся навінамі літаратурнага жыцця, бо кожную нядзелю праводзіў у